

Turvakoduteenus

JUHEND

Statistilise aruande „Turvakoduteenus“ esitavad **turvakoduteenust osutavad hoolekandeesutused** sõltumata omaniku liigist.

Teenust osutavate asutuste omanike liigitamise aluseks on Statistikaameti omanike liigitus 2013 (<http://metaweb.stat.ee/?siteLanguage=ee>).

Asutuste liigitamisel kasutada 2. taseme klassifikaatorit:

Kood	Nimetus	Selgitus
11	Riik, k.a avalik-õiguslikud üksused	Siia liigitatakse, kui riigi või avalik-õigusliku üksuse (üksus on asutatud vastava seaduse alusel) osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub riigile või avalik-õiguslikule üksusele 50% ja rohkem varast.
12	Kohaliku omavalitsuse üksus	Siia liigitatakse, kui kohaliku omavalitsuse üksuse osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub kohaliku omavalitsuse üksusele 50% ja rohkem varast.
21	Eesti erasektor	Siia liigitatakse residendid ning kui riigil ja/või kohaliku omavalitsuse üksusel ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui riigile ja/või kohaliku omavalitsuse üksusele kuulub alla 50% varast.
22	Välismaa erasektor	Siia liigitatakse mitteresidendid ja kui avalikul või Eesti erasektoril ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui avalikule või Eesti erasektorile kuulub alla 50% varast.
90	Muu	Välismaa avalik sektor (välisriigi valitsuse kontrollitava juriidilise isiku osalus majandusüksuses on üle 50% või kuulub välisriigi valitsuse kontrollitavale juriidilisele isikule üle 50% varast); enamusosaluseta või enamusomandiõiguseta (näiteks majandusüksus, kus 1/3 kuulub riigile, 1/3 füüsilisele isikule ja 1/3 välismaisele füüsilisele isikule); määramata enamusosalusega või enamusomandiõigusega (siia liigitatakse objekte, mille omanikke ei ole võimalik määrata, nt ei ole info omanike kohta kättesaadav).

Turvakoduteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on tagada sotsiaalhoolekande seaduse § 33 lõikes 2 nimetatud isikutele ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi.

Ajutise eluaseme tagamise all mõeldakse voodikoha, pesemisvõimaluse (pesupesemine, isikliku hügieeni toimingud), laste puhul ka mängimis- ja õppimisvõimaluste jms tagamist.

Esmase abi all mõeldakse inimesele toidu, riiete, peavarju ja hoolduse ning vajaduse korral esmase meditsiinilise abi võimaldamist. Tulenevalt isiku east ja vajadusest (laps, eakas, puudega isik) tagatakse ka tema hooldamine ja arendamine.

Turvakoduteenuse peamised sihtrühmad on:

- 1) lapsed, kes vajavad abi hooldamises esinevate puuduste tõttu, mis ohustavad nende elu, tervist või arengut;
- 2) täisealised isikud, kes vajavad turvalist keskkonda.

Tabel 1. Teenust saanud isikud soo, vanuse ja pöördumise peamise põhjuse järgi (aruandeaasta jooksul)

Täidetakse kõikide aruandeaasta jooksul teenust saanud isikute kohta (üks kord), sõltumata teenuse saamise kestusest ja aruandeaastal teenuse kasutamise kordadest. Isiku vanus näidatakse tema esma-

kordsel (aruandeaastal) pöördumisel asutusse. Pöördumise põhjusena märgitakse **vaid üks**, peamine põhjus.

Read 01, 02, 03 – lähisuhtevägivalla ohver – näidatakse isikut, kes on kogenud lähisuhtevägivalda. Siia märgitakse ka lapsed, kes sattusid asutusse koos lähisuhtevägivalla ohvrist vanemaga või on ise vägivalla ohvrid.

Lähisuhtevägivald on füüsiline, seksuaalne, psühholoogiline või majanduslik vägivald, mis leiab aset partnerite või pereliikmete vahel ning mis avaldub sundiva ja kontrolliva käitumise mudelina.

Read 4, 5, 6 – muu vägivalla ohver on isik, kes on kogenud vägivalda väljaspool kodu.

Read 7, 8, 9 – hulkurlus – näidatakse isikud, kellel on kodu, kuid kes ei soovi kodus elada.

Read 10, 11, 12 – kodune hoolimatus – isikusse suhtuvad omaksed hoolimatult ja ükskõikselt, mistõttu isik vajab kõrvalist abi.

Read 13, 14, 15 – alkoholi tarvitamine – alkoholsete jookide liigtarvitamine isiku poolt.

Read 16,17,18 – narkootikumide tarvitamine – narkootiliste ainete tarvitamine.

Read 19, 20, 21 – isik ei saa kodus elada oma vanemate ja/või teiste temaga koos elavate inimeste sagedase alkoholi tarvitamise tõttu.

Read 22, 23, 24 – isik ei saa kodus elada oma vanemate ja/või teiste temaga koos elavate inimeste sagedase narkootikumide tarvitamise tõttu.

Read 25, 26, 27 – isikul puudub kindel elukoht.

Read 28, 29, 30 – tuuakse eraldi välja kinnipidamiskohast vabanenud isikud, kes viibisid asutuses elukoha puudumise tõttu

Ridadel 37, 38 39, 40, 41, 42 näidatakse kliendiga suhtlemise keel, milleks on kas eesti keel või muu keel.

Tabel 2. Teenuse saajad teenuse saamise kestuse järgi (aruandeaasta jooksul)

Juhul kui isik kasutab aruandeaasta jooksul teenust korduvalt, arvestatakse tema teenuse saamise aeg aasta kohta kokku ja isik märgitakse vastavasse veergu.

Tabel 2a. Lapsed, kes said teenust ilma vanema, eestkostja või muu täisealise pereliikmeta, teenuse saamise kestuse järgi (aruandeaasta jooksul)

Siin tabelis näidatakse ainult neid lapsi (ja nende teenuse osutamise aega), kes said vähemalt üks kord aastas teenust ilma vanema, eestkostja või muu täisealise pereliikmeta ehk kes said teenust üksinda või koos alaealise venna, õe või muu alaealise pereliikmega.

Näiteks, kui laps sai teenust kokku 35 ööpäeva, millest üks kord sai teenust 5 ööpäeva üksi (ilma vanemata) ja 30 ööpäeva koos vanemaga, kajastub ta tabeli 2a veerus 1 (teenuse saamise kestus kuni 7 ööpäeva).

Tabelis 2 aga kajastub ta lähtuvalt teenuse saamise kogupikkusest ehk veerus 3 (teenuse saamise pikkus 31–90 ööpäeva).

Kui kõik turvakoduteenus saanud lapsed said teenust ilma täiskasvanuta, võrdub laste arv vanuse ja soo järgi ning teenuse osutamise aeg tabelis 2a laste arvuga ja teenuse osutamise ajaga tabelis 2.

Tabel 3. Teenust saanud isikute lahkumine (aruandeaasta jooksul)

Näidatakse isikuid teenuse saamise kestuse ja lahkumise sihtkoha järgi. Täidetakse aruandeaasta viimase lahkumise järgi.

Kinnise lasteasutuse teenus on ööpäevaringne teenus, mida osutatakse sotsiaalhoolekande seaduse §-s 130³ sätestatud tingimustel lapsele, kelle vabadust on piiratud kohtumääruse alusel.

Tabel 4. Turvakoduteenus saanud isikutele osutatud teenused

Veerg 1 – iga teenus, mida asutus osutab, tähistatakse numbriga 1.

Veerud 2 ja 3 – üks ja sama isik võib kasutada mitut asutuses ja väljaspool asutust pakutavat lisateenust. Iga isikut tuleb näidata kõigi teenuste all, mida ta sai. Iga teenuse all tuleb üht ja sama isikut näidata igas veerus üks kord olenemata sellest, kas ta sai nimetatud teenust üks või mitu korda.

Veerg 4 – näidatakse isikud, kes said vastavaid teenuseid – isikud, kes said teenust ainult asutuses + isikud, kes said teenust väljaspool asutust + isikud, kes said teenust nii asutuses kui ka väljaspool asutust.

Seega veerg 4 <= veerg 2 + veerg 3

Sotsiaalnõustamine – isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

Psühholoogiline nõustamine – osutatakse vastava erialase (psühholoogilise) kõrgharidusega spetsialisti või Euroopa Liidu standarditele vastavat sertifikaati omava psühhoterapeudi poolt.

Tugiisikuteenus – teenuse raames juhendatakse, julgustatakse ja motiveeritakse isikut tema kohustuste täitmisel, õiguste teostamisel või toimetulekul igapäevases elukeskkonnas. Teenust osutatakse isiku poolt, kes on läbinud tugiisiku koolituse. Siin näidatakse vaid neid isikuid, kes on saanud tugiisikuteenust otse turvakodus (ilma kohaliku omavalitsuse poolse sekkumiseta, st asutusel ei ole sõlmitud omavalitsusega lepingut teenuse osutamiseks) ning kelle kohta ei koguta andmeid kohalike omavalitsuste poolt esitatava statistilise aruandega „Tugiisikuteenus“.

Võlanõustamisteenus – teenuse raames nõustatakse ja abistatakse isikut rahalise võlgnevuse korral selle isiku jaoks talutavaks muutmisel või kõrvaldamisel, uute võlgade tekkimise ennetamisel ning vajaduse korral teavitatakse isikut võlaprobleemidega seonduvate probleemide lahendamise võimalustest. Teenust osutatakse isiku poolt, kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus ja kes on läbinud 160-tunnise võlanõustaja täienduskoolituse või kellele on väljastatud võlanõustaja kutsetunnistus kutseseaduse alusel.

Tabel 5. Kohtade arv ja nende kasutamine

Kohtade arv iseloomustab teenuse osutamise võimalikku mahtu asutuses (kui paljudele isikutele on võimalik samaaegselt teenust osutada) vastavalt riiklikult kehtestatud ehitustehnilistele, tervisekaitse-, ohutus- ja keskkonnanõuetele. Enamikul juhtudel (v.a ehituslikud või muud ümberkorraldused, nt reorganiseerimine) ei saa kohtade arv aasta jooksul põhjendamatult muutuda.

Teenust saanute arv – veergudes 3–4 näidatakse isikute arv sõltuvalt sellest, mitu korda aastas nad said turvakoduteenust.

Ridadel 01, 03 ja 05 näidatakse laste arv vastavalt teenuse saamise kordade arvule.

Ridadel 02, 04 ja 06 veerus 2 näidatakse nende laste arvu, kes vähemalt üks kord said teenust ilma vanema, eestkostja või muu täisealise pereliikmeta. Veergudes 3 ja 4 jaotatakse neid vastavalt sellele, mitu korda nad said teenust ilma vanema, eestkostja või muu täisealise pereliikmeta.

Teenuse saajate arv veerus 2 peab võrduma teenuse saajate arvu summaga veergude 3 ja 4 kõikides ridades (veerg 2 = veerg 3 + veerg 4).

Näiteks, kui üks tüdruk sai aasta jooksul teenust kokku kaks korda, millest üks kord sai ta teenust üksinda ning üks kord koos vanemaga, siis näidatakse teda real 05 veerus 4 ning real 06 veerus 3.

Teenust saanute arv kokku (veerg 2 rida 10) peab võrduma teenuse saajate arvuga tabelis 1.

Tabel 6. Teenuse saajatega tegelevad põhitöötajad (töölepingu, töövõtulepingu, käsunduslepingu või muu võlaõigusliku lepingu alusel) ja nende keskmine töötasu

Näidatakse töötajad, kes tegelevad otseselt käesoleva teenuse osutamisega, majanduspersonaliga reeglina mitte näidata. Ei märgita asutuse töötajaid, kes tegelevad muude teenuste kui turvakoduteenuse osutamisega. Samuti ei märgita töötajaid, kelle tegevus on asutuses tervikuna sisse ostetud (st mitte töölepingu ja töövõtulepingu alusel, nt tervishoiuteenused) või seotud asutuse üldise tegevuse tagamisega. Asutuse üldise tegevusega seotud töötajad (asutuse juhid, raamatupidajad ja teised juhtkonda kuuluvad töötajad ning koristus-, toitlustus-, majandus- ja muu personal, kes ei tegele vahetult klientidele teenuse osutamisega) näidatakse aruandes „Hoolekandeamet“.

Real 01 näidatakse kõik lapsele teenust vahetult osutavad isikud.

Real 02 näidatakse need kasvatusala töötajad, kes vastavad sotsiaalhoolekande seaduse § 36 lõigete 2 ja 3 järgi ühele järgmistest ettevalmistusnõuetest:

- 1) vähemalt keskharidus ning pedagoogiline, psühholoogia- või sotsiaaltöölane riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidus;
- 2) vähemalt keskharidus ning läbitud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolitus (jõustub 1. jaanuaril 2020. aastal).

Käesoleva tabeli real „muu“ näidatakse asutuse juhtkonda või juhtiv-keskastme spetsialistide hulka kuuluvad töötajad ainult juhul, kui nad tegelevad otseselt teenuse saajatega.

Töölepingu alusel töötavad isikud jaotatakse täis- ja osatööajaga töötajateks:

1) täistööajaga töötaja on isik, kelle tööndala pikkus on reeglina 40 tundi või lühem seaduse (alaealine, tervisekahjulikul tööll töötaja, õpetaja jne) ja töösisekorra eeskirja järgi;

2) osalise tööajaga töötaja on isik, kes töötab osalise tööpäeva või osalise tööndala/kuuga; kes töötab ajutiselt osalise tööajaga tööandja algatusel.

Töövõtulepinguga, käsunduslepinguga töötaja on isik, kellega on sõlmitud töövõtuleping, käsundusleping ja kelle töötasult maksab sotsiaalmaksu tööandja.

Täidetud ametikohtade arv (veerg 1) – näidatakse ametikohal töötamise koormuse (töömahu) järgi aruandeaasta lõpu seisuga. Aruandeaasta lõpu seisuga peatatud töölepinguid (tööandja koosseisunimekirjas olevaid lapsehoolduspuhkusel või ajateenistuses viibijaid) ei arvestata.

Töötajate arv aasta lõpus (veerg 2) – näidatakse aruandeaastavõi ajateenistuses viibijaid ei arvestata).

Aasta keskmine töötajate arv taandatud täistööajale (veerg 3) – arvu leidmiseks summeeritakse kuude töötajate keskmised arvud (isik-kuud) ja jagatakse 12-ga (12 kuud töötanud isik täisajaga $12 \times 1 / 12 = 1$; 6 kuud töötanud isik täisajaga $= 6 \times 1 / 12 = 0,5$).

Kui isik on töötanud mõnes kalendrikuus vähem kui terve kuu, siis arvestatakse proportsionaalselt töötatud tööpäevade ja kalendrikuus tema ettenähtud tööpäevade järgi isiku kuu maht (näiteks isik töötas 10 päeva kalendrikuust, milles oleks pidanud töötama 20 päeva, siis see kalendrikuu läheb arvesse töötatud mahus 0,5, sest $10 / 20 = 0,5$).

Osalise töötajaga töötajad arvestatakse proportsionaalselt töötatud aja järgi (näiteks töötaja, kes töötab lepingu järgi 10-tunnise tööndalaga, arvestatakse 0,25-na, sest $10 / 40 = 0,25$ – eelduseks on, et täistööaeg = 40 tundi nädalas). Kui töötajate tööaeg arvestatakse summeeritult arvestusperioodi kohta (graafiku alusel töötavad isikud, kelle puhul ei pruugi olla iga tööndala kohta täistööaja normiks 40 tundi), siis lähtutakse arvestusperioodil töötaja töötatud koormusest.

Näide aasta keskmise töötajate arvu leidmiseks taandatuna täistööajale:

- üks töötas täistööajaga (koormus 1,0) 11 kuud ja 1 kuu 21 tööpäevast 12 – arvestus täistööajale $(11 \times 1) / 12 + (12 / 21) / 12 = 0,96$
- teine töötas 11 kuud koormusega 0,5 – arvestus täistööajale $(11 \times 0,5) / 12 = 0,46$
- kolmas töötas 7 kuud koormusega 0,5 – arvestus täistööajale $(7 \times 0,5) / 12 = 0,29$
- neljas töötas 12 kuud koormusega 0,25 – arvestus täistööajale $(12 \times 0,25) / 12 = 0,25$

Seega on kõigi näites toodud töötajate aasta keskmine arv taandatult täistööajale $0,96 + 0,46 + 0,29 + 0,25 = 1,96$.

Täistööajale taandatud töötajate keskmist arvu on võimalik leida ka, jagades aastas töötatud tundide arvu tööajanormtundidega aastas.

Täpsemalt on aasta keskmise töötajate arvu taandatult täistööajale arvestamiseks võimalik kasutada ka Statistikaameti selgitust aadressil: http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/12Palk_ja_too-jeukulu/01Palk/02Aastastatistika/PA_5311.htm

Töötasu kokku (veerg 4) näidatakse kõik arvestatud töötasu liigid – põhitasu, regulaarne lisatasu (k.a kvalifikatsiooni-, keele- ja staažitasu jt regulaarsed tasud), lisatasud ületundide, öisel ajal, riigipühadel ja puhkepäevadel töötamise eest. Siia kuuluvad ka lisatasud ja preemiad (kuu-, kvartali- ja aastapremia, jõulutoetus jms) ning põhi- ja lisapuhkuse (k.a puhkusekompensatsioonid) tasu, taseme- ja tööalasel koolitusel viibimise ajal makstud tasud jms.

Summad näidatakse brutopalgana koos tasudelt kinnipeetud kohustuslike maksetega (nt koos tulumaksuga, töötuskindlustuse ja pensionikindlustuse II samba maksuga, kui need maksud peeti kinni).

Siia ei kuulu ühekordsed preemiad tähtpäevade puhul, toetus juubeli, sünni, surma puhul ning hüvitised töösuhte lõpetamisel ega ka mitterahaline tasu (boonustasu).

Keskmine töötasu kuus (veerg 5) – arvutab arvutiprogramm, aruande esitaja ei täida. Töötasu kokku (veerg 4) jagatud aasta keskmine taandatud täistööajaga (veerg 3) / aasta kuudega ehk 12-ga.

Tabel 7. Teenuse osutamise kulud ja rahastamine (aruandeaasta jooksul)

Näidatakse vaid otseselt turvakoduteenuse osutamisega seotud kulud. Investeeringud näidatakse ainult aruandes "Hoolekandeesutus" vastavalt rahastamisallikale.

Rahastamisallikad:

Isik – näidatakse teenuse saajate endi ja/või nende eest teiste pereliikmete või ülalpidamiskohustuslaste poolt tasutud summad.

Kohaliku omavalitsuse üksus – näidatakse kohalike omavalitsuste eelarvetest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid; ei näidata teenuse saaja poolt või tema eest kohalikule omavalitsusele teenuse eest tasutud summasid, mis omavalitsus kannab hoolekandeesutusele – need on teenuse saaja poolt finantseeritud kulud.

Riik – eraldi näidatakse riigieelarvest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid ning hasartmängumaksu projektide kaudu saadud rahalised vahendid.

Muud allikad – näidatakse kõik eespool loetlemata allikatest laekunud vahendid.